

**Uchwała Nr XXVI / 216 /2020
Rady Gminy Bukowina Tatrzańska
z dnia 16 grudnia 2020 roku**

w sprawie: przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w Gminie Bukowina Tatrzańska na lata 2021 – 2031

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 z późn.zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r poz.218 z późn. zm.)

- Rada Gminy Bukowina Tatrzańska uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w Gminie Bukowina Tatrzańska na lata 2021 – 2031 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01.01.2021 r.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Władysław Piszczek

10/10/10
10/10/10
10/10/10

10/10/10
10/10/10
10/10/10

10/10/10
10/10/10
10/10/10

10/10/10
10/10/10
10/10/10

10/10/10
10/10/10
10/10/10

Załącznik do
Uchwały Nr XXVI/ 216/2020
Rady Gminy Bukowina Tatrzańska
z dnia 16 grudnia 2020r

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE BUKOWINA TATRZAŃSKA
NA LATA 2021 – 2031**

I. WSTĘP

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie uchwalona została Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą i stosujących przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest istotnym problemem społecznym, wywołującym szereg konsekwencji dla funkcjonowania jednostek i rodzin oraz całego społeczeństwa. Jako złożone zjawisko wymaga systemowego, interdyscyplinarnego podejścia i zaangażowania szeregu instytucji i służb poszczególnych szczebli, których zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie precyzuje powyższa ustawa. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie jest realizacją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program kierowany jest do:

- 1) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) świadków przemocy w rodzinie;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Zakładając, że niniejszy program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania

przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji rodzin .

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE.

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomocą osobom doznającym przemocy stanowią m. in. ustawy:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Jest to najważniejszy dokument w ustawodawstwie polskim, który określa podstawowe prawa obywatelskie. Wskazuje ona, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji. W rozdziale drugim Konstytucji znajduje się zapis, który zapewnia każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. W myśl Konstytucji kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz.218 z późn. zm.).

Dokument w art. 6 ust. 2 określa zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.).

Dokument określa kompetencje policji w zakresie zapewnienia ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do zadań policji należy: ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 poz. 1876)

Ustawa określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest m. in. udzielanie pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc.

5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm)

Zgodnie z ustawą samorząd gminy ma obowiązek udzielić pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe. Gmina na również obowiązek podejmowania działań zmierzających do ochrony przed przemocą w tych rodzinach.

6. Kodeks Karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 207§1. „kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”.

7. Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245) .

III. POLSKA DEKLARACJA W SPRAWIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, która jest naruszeniem praw i dóbr osobistych;
2. Człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany;
3. Dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić;
4. Każdy człowiek doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej bez naruszania jego godności osobistej;
5. Każdy człowiek ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą w rodzinie;
6. Każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
7. Każdy człowiek ma obowiązek udzielenia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

IV. ZADANIA USTAWOWE SŁUŻB I INSTYTUCJI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Do zadań własnych gminy zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania zjawisku przemocy poprzez:

- 1) opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych;

Przemoc jest zjawiskiem wielowymiarowym, wymaga zaangażowania specjalistów kilku dziedzin, aby zapewnić specjalistyczną i interdyscyplinarną pomoc osobom doznającym przemocy.

Według zamierzeń ustawodawcy, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz.218 z późn. zm.), rolę taką pełnić ma Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, który w Gminie Bukowina Tatrzańska został powołany w 2010 r. zarządzeniem Wójta Gminy Bukowina Tatrzańska .

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych;
- 7) kuratorzy sądowi.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone powyżej działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Inicjowanie działań w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Opis procedury oraz wzór formularzy określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele podmiotów, o których mowa wyżej realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku

prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Cytowane wyżej rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” wyznacza każdej z wymienionej w nim instytucji następujące zadania:

I. W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

II. W ramach procedury przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych podejmuje działania:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- 1) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

IV. W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

Jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz „Niebieska Karta — A” wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona.

Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

V. W ramach procedury przedstawiciel oświaty:

- 1) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
 - b) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

- 4) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;
- 5) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

VI. W ramach procedury członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

- 1) udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- 3) zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
- 4) opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- 5) rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

V. PRZEMOC W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE

5.1. DEFINICJA „PRZEMOCY”.

Przemoc - to zjawisko ,które można rozpatrywać w różnych perspektywach – psychologicznej, prawnej ,moralnej. Jedną z najczęściej używanych definicji ,określających to zjawisko mówi ,że „ przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkowi rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki ”

Przemoc w rodzinie, zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobra osobiste członka rodziny (osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących).

Przemoc w rodzinie, w szczególności, naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym. Powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołuje cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Przemoc w rodzinie:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym,
- jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyczy.

5.2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RÓŻNYCH RELACJACH SYSTEMU RODZINNEGO

Należy pamiętać, że przemoc zawsze występuje w relacji z drugim człowiekiem oraz istnieje znacząca asymetria sił w postaci przewagi jednej ze stron nad drugą. Zjawisko to najczęściej występuje w następujących relacjach interpersonalnych:

• Mężczyzna – Kobieta

Statystycznie to mężczyzna najczęściej stosuje przemoc w relacji partnerskiej, wykorzystując swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną itp. podporządkowując sobie partnerkę. Relacje pomiędzy partnerami funkcjonują na zasadzie „pan i niewolnik”. Nie oznacza to, że także kobiety nie są osobami stosującymi przemoc wobec swoich partnerów. Dzieje się to zazwyczaj, gdy kobieta ma przewagę nad mężczyzną głównie w sferze ekonomicznej, intelektualnej lub/i emocjonalnej.

• Rodzic – Dziecko

Rodzice mają nad dzieckiem przewagę we wszystkich aspektach jego życia. Powołując się na tzw. „pełnienie władzy rodzicielskiej” w niekwestionowany sposób decydują o metodach wychowawczych. Dziecko w tej relacji traktowane jest jak przedmiot, a z własnością można robić, to co uważa się za słuszne.

- **Krewny - Dziecko**

Dorosły członek rodziny (dziadkowie, wujowie, ciotki), często za aprobatą rodziców stosują zachowania przemocowe wobec dzieci. Najczęstszym powodem takiego zachowania jest uczenie szacunku dla osób starszych.

- **Starsze rodzeństwo – Młodsze dzieci**

Starsze rodzeństwo najczęściej naśladując zachowania rodziców w sposób przemocowy egzekwuje szacunek i posłuszeństwo młodszego rodzeństwa. Starsze dzieci odtwarzają w ten sposób wyuczony, doświadczony na sobie sposób wywierania wpływu.

- **Dorosłe dzieci – Starzejący się rodzice**

Dorosłe dzieci (przez lata doświadczające przemocy ze strony rodziców) w wyniku zmiany układu sił przejmują rolę agresorów. W ten sposób dzieci rekompensują sobie doznawaną przez lata krzywdę.

- **Rodzina – Niepełnosprawny**

Zachowania przemocowe w takich rodzinach są wynikiem wysokiego poziomu frustracji, przeciążenia członków rodziny, którzy musieli zrezygnować z wielu pragnień, marzeń, wycofać się z wielu ról społecznych na rzecz opiekowania się niepełnosprawnym członkiem rodziny. Osoby pełniące opiekę nad osobą zależną często doznają takich stanów jak: żal, bezradność, bezsilność, frustracja, poczucie krzywdy, niesprawiedliwości. Te stany często są kanalizowane poprzez zachowania agresywne, które w układzie zależności stają się przemocą.

- **Rodzina – „Inni”**

W tej relacji przemocy doznają członkowie rodziny, którzy prezentują odmienną orientację seksualną, religijną, światopoglądową. Tego rodzaju akty przemocy są najslabiej dokumentowane, gdyż ofiary z poczucia wstydu nie ujawniają doznawanej przemocy.

5.3. MECHANIZMY PRZEMOCY W RODZINIE

Na mechanizmy przemocy składają się następujące elementy:

- CYKLE PRZEMOCY
- SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI
- ZJAWISO „PRANIA MÓZGU”
- ZESPÓŁ STRESU POURAZOWEGO
- PROCES WIKTYMIZACJIMECHANIZM PSYCHOLOGICZNEJ PUŁAPKI

CYKLE PRZEMOCY

To specyficzny cykl przemocy składający się z trzech powtarzających się faz:

FAZA BUDOWANIA NAPIĘCIA – stopniowy wzrost napięcia i agresywności sprawcy

FAZA ESKALACJI – faza gwałtownej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu ofiary

FAZA MIESIĄCA MIODOWEGO – w której sprawca wyraża żal i przeprasza za swoje zachowanie

SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI

Wyuczona bezradność jest poddaniem się, zatrzymaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo że czasem ma świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne.

Do zaburzeń dochodzi w poszczególnych sferach:

MOTYWACYJNEJ – brak chęci i motywacji do dalszego działania – bierność, pasywność; zaburzenia polegają na uogólnionym przekonaniu, że nie ma takich sytuacji, w których możliwy jest wpływ na bieg wydarzeń ("nikt nie może mi pomóc"). Kiedy ofiara przemocy uwierzy w bezradność, te przekonania będą kładły cień na zrozumienie jej sytuacji.

EMOCJONALNEJ – osoby krzywdzone przestają wierzyć, że w wyniku własnych zachowań mogą odnieść sukces, niezależnie od tego, czy jest to w ich mocy czy nie; polegają one na przeżywaniu lęku, stanów znacznie obniżonego nastroju, zmęczenia, apatii i depresji.

POZNAWCZEJ – polegają na tym, że ofiara przemocy jest bierna i nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację, nawet jak inni mówią jej co mogłaby zrobić; niska samoocena, słaba koncentracja uwagi, słabe poznawcze możliwości spostrzegania sukcesu oraz swoich zasobów, brak umiejętności szukania alternatywnych rozwiązań.

ZJAWISKO „PRANIA MÓZGU”

Powoduje u ofiar zupełną zmianę obrazu siebie: uważają się za głupie i niezdolne, co sprawia, że nie podejmują nowych, czy trudniejszych działań. Ich życie koncentruje się na dostosowywaniu do żądań sprawcy. Przeżywają stale lęk i poczucie winy, mają osłabioną zdolność psychiczną i fizyczną do stawiania oporu, bezkrytycznie przyjmują obraz rzeczywistości, jaki kreuje sprawca.

Metody stosowane w „praniu mózgu” stanowią istotę przemocy psychicznej. Najczęściej używanymi metodami prania mózgu są:

IZOLACJA—stopniowe odcinanie ofiary przemocy od kontaktów z innymi ludźmi. Przejawia się krytykowaniem znajomych i rodziny partnera, wyrażaniem niezadowolenia z tego, że partner rozmawia przez telefon, kontaktuje się z osobami w pracy. Z czasem ofiara pod wpływem tych nacisków, zrywa wszelkie kontakty z rodziną, przyjaciółmi i znajomymi, odchodzi z pracy i jest zupełnie odcięta od zewnętrznych źródeł wsparcia, zdana wyłącznie na sprawcę przemocy,

PONIŻANIE I DEGRADACJA—z chwilą gdy ofiara przestaje komunikować się z otoczeniem sprawca bombarduje ją fałszywymi informacjami na jej temat, wielokrotnie przypomina o jakimś poniżającym doświadczeniu, poddaje stałej krytyce, często przy innych ludziach, ubliża lub ignoruje,

MONOPOLIZACJA UWAGI—polega na tym, że wszystko co robi, myśli i jak się czuje sprawca ma być punktem odniesienia przy podejmowaniu działań przez ofiarę. Uniemożliwia to ofierze podjęcie jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, nie będących pod kontrolą „strażnika”,

GROŹBY I DEMONSTRACJA WSZECHMOCY—sprawca grozi, że pobije ofiarę, wyrządzi krzywdę dzieciom i rodzinie, grozi zabiciem, odebraniem dzieci. Zmusza do zrobienia czegoś, co jest dla ofiary wstydlive lub upokarzające a potem grozi, że opowie o tym komuś. Ponieważ sprawca część groźb spełnia ofiara nie jest w stanie przewidzieć co stanie się naprawdę. Zmusza ją to do posłuszeństwa wobec żądań sprawcy,

SPORADYCZNE OKAZYWANIE POBLAŻLIWOŚCI—czasami sprawca przemocy okazuje czułość, kupuje prezenty zaprasza na kolację do restauracji. Na krótki czas staje się pobłażliwy i zapomina o wymaganiach. Daje to złudną nadzieję ofierze, że sprawca może się zmienić i podobnie jak faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy.

ZESPÓŁ STRESU POURAZOWEGO PTSD

Są to zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń w tym też przemocy w rodzinie. Dotyczą sytuacji w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumas. Objawami PTSD są między innymi zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.

PROCES WIKTYMIZACJI

Każdy "wchodząc" w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie szuka pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy wtórnym zranieniem. Pod wpływem takich reakcji otoczenia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek zmniejszającej się umiejętności radzenia sobie z urazami, krzywdzona osoba zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Zaczyna myśleć, że bycie ofiarą przemocy jest jej nieuchronnym przeznaczeniem do końca życia. Obwinia się i odmawia sobie podstawowych praw ludzkich, przestaje oczekiwać poprawy swojej sytuacji. Traci nadzieję i poczucie godności. W czasie urazu stosuje taktykę przetrwania. Czasem, w ostatnim odruchu desperacji podejmuje zamach na swoje życie lub życie sprawcy.

MECHANIZM "PSYCHOLOGICZNEJ PUŁAPKI"

Ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w który tak dużo zainwestowała czasu, zapędu, energii. Budzi zdziwienie fakt, że ona trwa w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zły to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

5.4. RODZAJE PRZEMOCY W RODZINIE.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień
- **przemoc psychiczna** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby

u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych

- **przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy
- **przemoc ekonomiczna** – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy. Zalicza się do niej uniemożliwianie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, nie zaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny itp.
- **zaniedbanie** - to niezaspokajanie podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych podległych osób, to również brak zainteresowania rozwojem, sytuacją życiową problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb życiowych i związanych np. z ubiorem.

5.5. MITY I STEREOTYPY DOTYCZĄCE PRZEMOCY

Wiele mitów i stereotypów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie funkcjonuje w społecznej świadomości. Mają one istotny wpływ na reakcje na zachowanie osób stosujących przemoc w rodzinie oraz na sposób, w jaki oceniane i traktowane są ofiary przemocy. Stereotypy są wyrazem społecznych postaw wobec zjawiska i mogą w istotny sposób kształtować stosunek świadków i przedstawicieli służb do rodziny, w której dochodzi do przemocy. Wśród stereotypów na temat przemocy w rodzinie funkcjonujących w społecznej świadomości należy wymienić w szczególności:

- Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać – **NIEPRAWDA**

Przemoc, bicie, wykorzystywanie, gwałt jest przestępstwem ściganym przez prawo, a mieszkanie pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na krzywdzenie innych.

- Przemoc występuje tylko w rodzinach z marginesu społecznego – **NIEPRAWDA**

Przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.

- Przemoc występuje wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele – **NIEPRAWDA**

Przemoc występuje w różnych formach, są to nie tylko zachowania pozostawiające siniaki czy złamania, ale także poniżanie, grożenie, zastraszanie, zmuszanie do określonych zachowań.

- Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasłużył – **NIEPRAWDA**

Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, maltretować i bić innych, nikt nie zasługuje na takie zachowanie bez względu na to, co powiedział lub zrobił.

- Nikt nie powinien interweniować w sprawach rodzinnych - **NIEPRAWDA**

Przemoc domowa jest przestępstwem, ściganym przez prawo, nie jest tylko „sprawą rodzinną”. Każdy, kto się o niej dowie jest zobowiązany poinformować o tym odpowiednie służby, w celu udzielenia wszechstronnej pomocy.

- Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc – **NIEPRAWDA**

Osoby doświadczające przemocy zawsze próbują się bronić, wykorzystują różne strategie obronne, które niekiedy mogą wydawać się nieracjonalne, brak skuteczności powoduje nasilenie przemocy.

- Gdyby sytuacja była taka okropna, ofiara odeszłaby od sprawcy – **NIEPRAWDA**

Przemoc doznawana od osoby bliskiej stanowi dla ofiary źródło prawdziwego cierpienia, często te osoby nie odchodzą od sprawcy z powodów wynikających z zależności od sprawcy, braku mieszkania i środków do życia.

- Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol – **NIEPRAWDA**

Stosowaniu przemocy często towarzyszy nadmierne picie alkoholu jednak nie zawsze uzależnienie od alkoholu jest powodem stosowania przemocy. Picie alkoholu ułatwia sprawcy stosowanie przemocy i znęcanie się na rodziną, jednak zauważa się, że podjęcie leczenia uzależnienia i utrzymywanie abstynencji nie powstrzymują sprawcy od stosowania przemocy wobec bliskich.

- Gwałt w małżeństwie nie istnieje – **NIEPRAWDA**

Zgodnie z art. 197 kodeksu karnego gwałtem jest doprowadzenie innej osoby do poddania się czynowi nierządnemu lub do wykonania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp. Nie ma przepisu, że nie dotyczy to bliskich napastnika, każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, a ślub i wspólne życie tego prawa nie odbiera.

5.6. SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE.

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

- **Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe**

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach oraz inne dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

- **Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci**

Stany nadmiernego pobudzenia—dziecko jest stale czujne i przygotowane na niebezpieczeństwo.

Ciągłe pobudzenie organizmu – „zamrożona czujność” powoduje zaburzenia fizjologiczne (zaburzenia snu i łaknienia). Zmęczenie i ciągły niepokój powodują to, że dziecko jest rozchwiane emocjonalnie – ma napady płaczu, ataki paniki i lęku, jest drażliwe, nerwowe i wybuchowe.

Odcięcie od własnych emocji – stan psychicznego odrętwienia (zrywa kontakt z własnymi emocjami, bo są tak trudne, że nie można sobie z nimi poradzić) → staje się martwe emocjonalnie.

Wtargnięcia – uporczywe i mimowolne wspomnienia traumatycznych przeżyć. Te przeżycia przypominają się nagle, napadowo i niezależnie od woli człowieka.

Stany depresyjne i poczucie bezradności – u dzieci dominuje brak wiary w swoje siły, nieumiejętność podejmowania decyzji oraz radzenia sobie z codziennymi problemami.

Poczucie niskiej wartości, winy i wstydu – to, że dzieci są poniżane, wyzywane, krytykowane i upokarzane powoduje, że uważają się za osoby bezwartościowe, złe i głupie. Obwiniają się, że to one swoim „niewłaściwym” wyglądem, zachowaniem czy słowami „sprowokowały” sprawców. Myślą, że to one ponoszą odpowiedzialność za przemoc i wstydzą się swoich doświadczeń.

Skłonności autodestrukcyjne – sięganie po alkohol, narkotyki, samookaleczenie się (cięcie, przypalanie). Atak na ciało – nie jest, jak często się uważa próbą samobójczą czy sposobem zwrócenia na siebie uwagi. Dziecko zadaje sobie fizycznie ból, aby zagłuszyć cierpienie fizyczne, aby zapomnieć o tym co się dzieje.

Nieufność wobec ludzi – dzieci są nieufne, lękliwe a nawet wrogie wobec ludzi, unikają kontaktów z rówieśnikami. Do izolacji skłania je również potrzeba utrzymania w tajemnicy tego, co dzieje się w domu, strach przed konsekwencjami jej ujawnienia, poczucie winy i wstydu za doświadczaną przemoc.

Doświadczenia przeżyte w dzieciństwie mają wpływ na całe życie. W starszych dzieciach utrwala się poczucie niesprawiedliwości i gniewu, szukają akceptacji i zrozumienia poza domem, gdy trafią na podobnych sobie tworzą nieformalne grupy, które organizują napady, rozboje, terroryzują całe dzielnice, znęcają się nad słabszymi. Dokonują kradzieży by zaspokoić swoje potrzeby materialne i by poczuć się ważnymi. Z roli ofiary przechodzą do roli sprawcy przemocy, którą postrzegają jako dużo bardziej atrakcyjną i dającą poczucie mocy. Należy również zwrócić uwagę na późniejsze skłonności do agresji, zachowań przestępczych czy krzywdzenia własnych dzieci. Zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki

zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Dzieci doświadczające przemocy, zaniedbania, braku akceptacji, odrzucenia uciekają z domów. Ucieczki są zwykle wołaniem o pomoc. Innym sposobem ucieczki od problemów jest używanie alkoholu, palenie papierosów, branie narkotyków. Alkohol staje się często sposobem rozwiązywania problemów osobistych. Odurzanie się środkami chemicznymi jest sposobem na zapomnienie o braku zainteresowania losem i problemami dziecka ze strony innych osób, o poniżaniu, zagrożeniu, odrzuceniu, braku miłości i bezpieczeństwa. W ekstremalnych przypadkach dzieci krzywdzone podejmują próby samobójcze czy próby samookaleczenia. Niezależnie jednak od rodzaju maltretowania, jakiego dziecko doświadcza, trzeba pamiętać, że nie wszystko jest stracone, a na pomoc nigdy nie jest za późno.

- **Spoleczne konsekwencje przemocy w rodzinie**

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania.

Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

VI. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

6.1. Przemoc w rodzinie w Gminie Bukowina Tatrzańska

Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia, stosowania kar cielesnych, w przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie (rola „pana i władcy”).

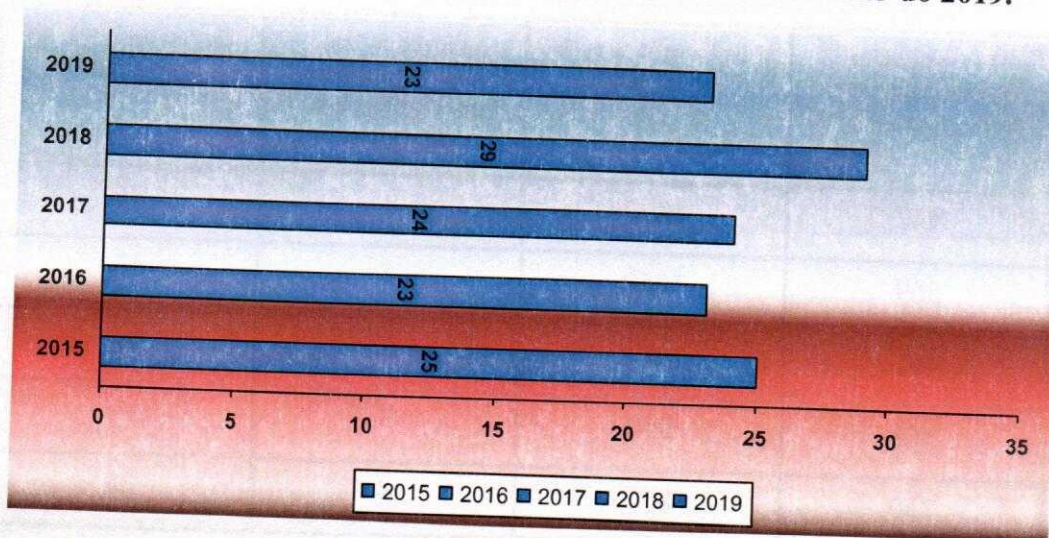
Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie/nadużywanie alkoholu. Wielu sprawców przemocy w rodzinie w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie.

W Gminie Bukowina Tatrzańska od 2010 roku jest powołany zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy. Członkowie zespołu w 2019r. spotykali się czterokrotnie, powołano 23 grup roboczych pracujących na rzecz rodzin, w których wystąpił problem przemocy.

Poniższy wykres przedstawia liczbę powołanych grup roboczych w latach 2015 do 2019.

Wykres nr 1 . Liczba powołanych grup roboczych w latach 2015 do 2019.

(opracowanie własne na podstawie sprawozdań Ośrodka)

Od 2010 roku w Gminie Bukowina Tatrzańska również funkcjonuje Punkt konsultacyjny, w którym pełnią dyżury pracownicy socjalni oraz psycholog i terapeuta ds. uzależnień. Psycholog oraz terapeuta ds. uzależnień są finansowani ze środków alkoholowych. Liczbę osób, które w 2019 roku skorzystały z punktu konsultacyjnego oraz z pomocy psychologa /pedagoga szkolnego w szkołach z terenu naszej gminy obrazuje poniższa tabelka.

Tabela nr 1. Formy pomocy udzielanej/osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w 2019r.

Formy pomocy	Liczba osób, którym udzielono pomocy
Pomoc psychologa /pedagoga szkolnego	42
Pomoc terapeuty uzależnień	8
Praca socjalna - poradnictwo rodzinne	58
Liczba dzieci skierowanych do poradni psychologiczno-pedagogicznej	37

(opracowanie własne na podstawie sprawozdań Ośrodka)

Tabela nr 2 przedstawia ogólną liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach, które korzystały w latach 2015 do 2019 ze świadczeń pomocy społecznej zarówno finansowej jak i pracy socjalnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej.

Tabela nr 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Bukowina Tatrzańska

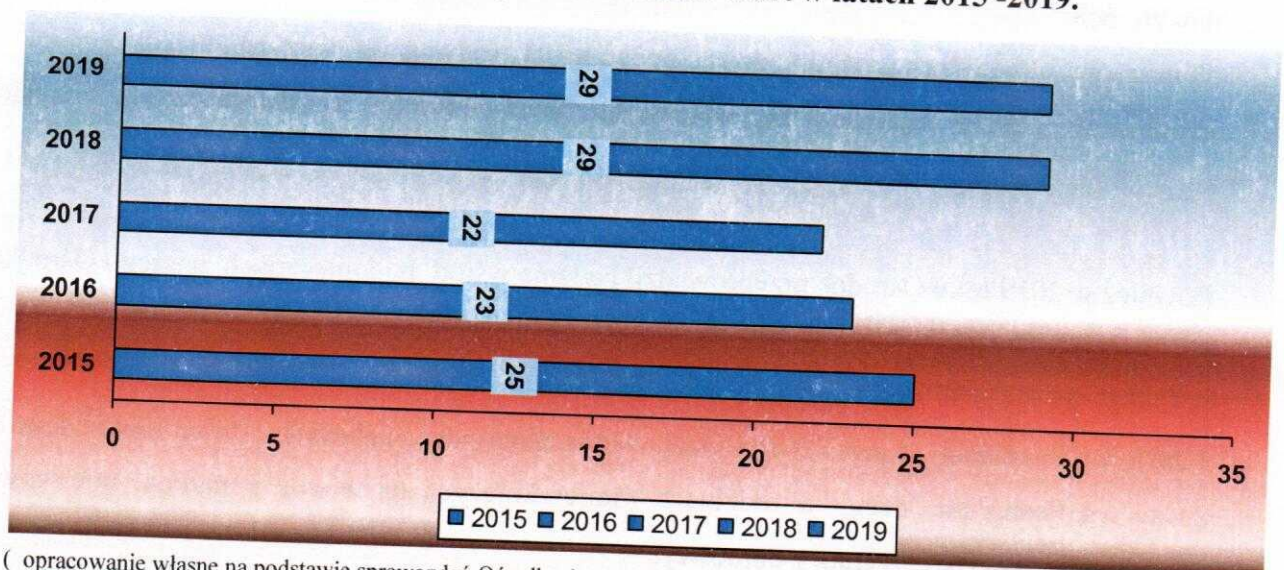
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin korzystających z pomocy powodu przemocy	Liczba osób w tych rodzinach
2015	442	1280	8	26
2016	369	1060	4	13
2017	402	1106	2	6
2018	363	950	3	11
2019	350	877	4	28

(opracowanie własne na podstawie sprawozdań Ośrodka)

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli zauważamy spadek liczby rodzin oraz osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Niewątpliwie ma na to wpływ świadczenie wychowawcze 500+ pomimo iż nie jest ono wliczane do dochodu rodziny .

Gmina Bukowina Tatrzańska w ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wykorzystywała narzędzie jakim jest Niebieska Karta. Poniższy wykres obrazuje liczbę prowadzonych Niebieskich Kart w latach od 2015 do 2019.

Wykres nr 2 . Liczba prowadzonych Niebieskich Kart w latach 2015 -2019.

(opracowanie własne na podstawie sprawozdań Ośrodka)

Z powyższego wykresu wynika iż rocznie liczba prowadzonych Niebieskich Kart utrzymuje się na zbliżonym poziomie . W roku 2018 liczba prowadzonych Niebieskich Kart wzrosła .

W 2019 roku w szkołach na terenie Gminy zostały przeprowadzone badania ankietowe na temat różnych problemów społecznych w Gminie Bukowina Tatrzańska ,w tym również problemu przemocy . W ankiecie wzięło udział 56 uczniów z klas VII i VIII.

Na pytanie : Czy ktoś stosował przemoc wobec Ciebie? - 51 uczniów - tj. 91% badanych odpowiedziało „NIE” , 2 osoby odpowiedziały „TAK” , 3 osoby - 5 % badanych nie udzieliły odpowiedzi.

Kolejnym pytaniem było : Kto dopuszczał się przemocy fizycznej względem Ciebie? Dwie osoby odpowiedziały - koledzy /koleżanki.

Uczniowie zostali również zapytani gdzie stosowano wobec nich przemoc fizyczna ? 1 osoba - 2% badanych zaznaczyła odpowiedź w domu , 2 osoby - 4% badanych odpowiedziało w szkole.

W ankiecie znalazło się również pytanie: Jeśli byłoby Ci źle , miałbyś (miałabyś) problemy , chciałbyś (chciałabyś) porozmawiać o swoich trudnościach , do kogo mógłbyś (mogłabyś) się z tym zwrócić?

47 uczniów - 84% odpowiedziało : do rodziców, babci , rodzeństwa , kuzyna , dziadka

29 uczniów - 52% odpowiedziało nauczycieli, wychowawców, dyrektora szkoły, przyjaciół, psychologa, pedagoga szkolnego , kolegów, koleżanki

Również w 2019 roku Ośrodek przeprowadził badania wśród podopiecznych naszego Ośrodka. Sporządzono 50 ankiet .

Wśród pytań znalazły się :

1. Jakie wg Pana /Pani są przyczyny występowania negatywnych zjawisk u dzieci i młodzieży ?
2. Czy wg Pana/Pani oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie Pana/Pani miejscowości występuje zjawisko przemocy domowej?
3. Jaka wg Pana/Pani jest skala występowania alkoholizmu w rodzinach zamieszkujących na terenie Pana/Pani miejscowości?
4. Jakie Pana/Pani zdaniem rozwiązania są najskuteczniejsze w przypadku problemu alkoholu, narkomanii i przemocy w rodzinie?

Na pytanie pierwsze ankietowani udzielili następujących odpowiedzi:

- zaniechanie wychowawcze - 25 - tj. 50% badanych
- przemoc w rodzinie - 12 - tj. 24% badanych
- przemoc szkolna - 6 - tj. 12% badanych
- brak pozytywnych wzorców i autorytetów - 24 - tj. 48 % badanych
- małe zainteresowanie sprawami dzieci ze strony rodziców. Rodzice zorientowani na zarobek - 34 tj. 68% badanych
- nadużywanie alkoholu - 21 - tj. 42% badanych
- narkomania - 7 - tj. 14% badanych

Na pytanie drugie ankietowani odpowiadali w następujący sposób:

- znam takie przypadki - 16 tj. 32 % ankietowanych
- słyszałem / słyszałam o takich przypadkach - 14 tj. 28 % ankietowanych
- nie znam takich przypadków - 15 tj. 30 % ankietowanych
- nie słyszałem / słyszałam o takich przypadkach - 5 tj. 10 % ankietowanych

Na pytanie trzecie dotyczące skali problemu alkoholizmu wśród mieszkańców naszej gminy 28 badanych tj. 56 % badanych stwierdziło, że średnia, 13 badanych tj. 26 % badanych stwierdziło, że niska i 9 tj. 18 % badanych zaznaczyło odpowiedź wysoka.

Pytanie czwarte dotyczyło wskazań przez mieszkańców naszej gminy działań naprawczych mających w celu ograniczenie negatywnych skutków nadużywania alkoholu, narkomanii oraz stosowania przemocy. Ankietowani odpowiadali w następujący sposób:

- profilaktyka i szerzenie oświaty w tym zakresie / kształtowanie świadomości) wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych - 29 tj. 58 % badanych
- szybkie reagowanie na problem, nie zatajanie go - 28 tj. 56 % badanych
- wsparcie pedagoga oraz psychologa szkolnego w każdej szkole - 20 tj. 40 % badanych
- tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA - 12 tj. 24 % badanych
- pomoc psychologiczno - terapeutyczna - 27 tj. 54 % badanych
- pomoc prawna - 7 tj. 14 % badanych.

6.2. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dostępność usług specjalistów: psychologa, prawników, terapeutów,	1. Zjawisko silnie zakorzenione w obyczajowości,
2. Kampanie informacyjne uświadamiające powagę problemu,	2. Zjawisko utrwalone i podtrzymywane poprzez mity i stereotypy,

<p>3. Działalność lokalnego interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>4. Dobre zaplecze instytucjonalne oraz dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy ,</p> <p>5. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadrę zajmującą się problematyką przemocy w rodzinie,</p> <p>6. Zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie,</p> <p>7. Procedura –Niebieska Karta ,</p> <p>8. Kwestionariusze szacowania ryzyka .</p>	<p>3. Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu,</p> <p>4. Brak ścisłej koordynacji działań poszczególnych służb,</p> <p>5. Zjawisko silnie powiązane z innymi szkodliwymi zjawiskami (uzależnienia, ubóstwo); może być zarówno ich skutkiem, jak i przyczyną,</p> <p>6. Niepełne wykorzystanie wszystkich dostępnych instrumentów tj. procedury „Niebieskiej Karty”</p> <p>7. Trudności w odseparowaniu osoby stosującej przemoc od ofiary przemocy</p> <p>8. Brak zaangażowania wolontariuszy w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy</p> <p>9. Brak organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p>
<p>ZAGROŻENIA</p>	<p>SZANSE</p>
<p>1. Zjawisko powodujące duże szkody społeczne, gdyż zaburza funkcjonowanie całych rodzin,</p>	<p>1. Powszechne uznanie jego szkodliwości (oburzenie społeczne na nagłaśniane akty przemocy),</p>

<p>2. Brak warunków do wykonania egzekucji eksmisji wobec sprawców przemocy-brak pomieszczeń tymczasowych w zasobach gminy,</p> <p>3. Skutki zjawiska są ponoszone przez jego ofiary i świadków latami, nawet po ustaniu przemocy,</p> <p>4. Aktualnie brak stałego zabezpieczenia finansowego dla realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie</p> <p>5. Brak współdziałania rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów</p> <p>6. Brak motywacji do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych</p> <p>7. Problematyczna diagnostyka zjawiska - brak narzędzi diagnostycznych</p>	<p>2. Tworzenie i realizacja na poziomie gminy spójnych systemów profilaktyki i przeciwdziałania zjawisku koordynujących działania wszystkich służb,</p> <p>3. Szkolenia dla kadr pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, policji, ochrony zdrowia, placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałania i reagowania na zjawisko,</p> <p>4. Realna współpraca samorządów terytorialnych z innymi podmiotami realizującymi zadania wynikającymi z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Zmiana roli kobiety w sferze zawodowej, ekonomicznej i społecznej</p>
--	---

6.3. Baza zasobów instytucjonalnych

W Gminie Bukowina Tatrzańska funkcjonują następujące instytucje, których działanie związane jest z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy w rodzinie:

1. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Uzależnień
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy
3. Punkt Konsultacyjny z siedzibą w Urzędzie Gminy Bukowina Tatrzańska

4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej
5. Komisariat Policji w Bukowinie Tatrzańskiej
6. Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Bukowina Tatrzańska
7. Samodzielny Publiczny ZOZ w Leśnicy – Groniu
8. Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bukowinie Tatrzańskiej
9. Bukowiańskie Centrum Kultury
10. Kościoły
11. Stowarzyszenie Trzeźwości Klub "Sursum Corda" w Bukowinie Tatrzańskiej

Instytucje zewnętrzne, których działanie związane jest z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy w rodzinie:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem
2. Sąd Rejonowy w Zakopanem
3. Prokuratura Rejonowa w Zakopanem
4. Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem
5. Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu
6. Poradnia Psychologiczno-Profilaktyki i Uzależnień „Rodzina” w Zakopanem
7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem
8. Centrum Wsparcia Dziecka i Rodziny w Zakopanem
9. Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie
10. Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Zakopanem

6.4. Kierunki działań

- Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie
- Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyni skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie
- Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych
- Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

- Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy
- Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
- Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie
- Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

VII. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

I. Profilaktyka i edukacja społeczna:

obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych).

III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:

obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

IV. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. CELE PROGRAMU

1.CEL NADRZĘDNY PROGRAMU:

OGRANICZENIE PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE I SKUTKÓW STOSOWANIA PRZEMOCY W GMINIE BUKOWINA TATRZAŃSKA

2.CELE SZCZEGÓŁOWE :

Obszar: Profilaktyka i edukacja społeczna:

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Obszar: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Obszar: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Poprzez realizację celów Programu zakłada się:

1. wzrost świadomości mieszkańców w kwestii zjawiska przemocy w rodzinie oraz zaangażowanie w sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
2. promowanie wartości rodzinnych i metod wychowawczych bez użycia przemocy,
3. edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie,
4. działanie kompetentnych służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
5. zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
5. wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
6. zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy,
7. podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
8. wzrost liczby osób profesjonalnie zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

Obszar: Profilaktyka i edukacja społeczna:

ZADANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba opracowanych diagnoz ➤ Liczba założonych Niebieskich Kart 	OPS Szkoly Służba Zdrowia GKRPA i U Policja
2. Monitoring zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Bukowina Tatrzańska	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu przemocy w rodzinie ➤ Liczba rodzin w których założono Niebieskie Karty 	OPS Szkoly Służba Zdrowia GKRPA i U Policja

<p>3. Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które :</p> <ul style="list-style-type: none"> * obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie, * opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, * promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę, * promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronie i pomocy dla osób doznających przemocy oraz interwencji wobec osób stosujących przemoc 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba artykułów/ogłoszeń zamieszczonych przez jednostkę w prasie lokalnej lub regionalnej ➤ Liczba kampanii inf.-edukacyjnych dla mieszkańców Gminy w tym : <ul style="list-style-type: none"> - liczba wydanych lub rozdystrybuowanych plakatów - liczba wydanych lub rozdystrybuowanych ulotek - liczba wywiadówek szkolnych, na których poruszono temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba godzin wychowawczych na których poruszono temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie ➤ Liczba Kampanii informacyjno-edukacyjnych zrealizowanych za pośrednictwem strony internetowej, Facebooka ➤ Liczba wejść na stronę internetową jednostki 	<p>OPS Szkoły Służba Zdrowia GKRPA i U Policja</p>
<p>5. Informowanie mieszkańców o zadaniach poszczególnych instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba instytucji, które umieściły w swojej siedzibie lub na stronie internetowej informacje o podejmowanych zadaniach w zakresie przeciwdziałania przemocy 	<p>Urząd Gminy OPS Policja Służba zdrowia Szkoły</p>
<p>6. Współpraca z kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba podjętych inicjatyw 	<p>OPS</p>

wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich		
7. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">➤ Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych o tematyce przemocy Tematy wszystkich zrealizowanych programów➤ Liczba szkół, w których realizowano programy profilaktyczne➤ Liczba uczniów objętych programami➤ Liczba pogadanek/spotkań ze specjalistami nt. przeciwdziałaniom problemom społecznym w tym przemocy	Szkoły
8. Prowadzenie poradnictwa dla osób uwikłanych w przemoc	<ul style="list-style-type: none">➤ Liczba osób w tym dzieci korzystających z poradnictwa psychologicznego➤ Liczba dzieci skierowanych do poradni psychologiczno-pedagogicznej➤ Liczba osób korzystających z poradnictwa pracowników socjalnych➤ Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego➤ Liczba osób korzystających z poradnictwa służby zdrowia	Psycholog Psycholog/pedagog szkolny OPS Radca prawny UG Ośrodki zdrowia

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wydanych zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie 	
Rozwój form spędzania czasu wolnego przez rodziny w celu wzmocnienia więzi rodzinnych oraz rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba festynów rodzinnych ➤ Liczba imprez rekreacyjno-sportowych skierowanych do rodzin ➤ Rodzaj prowadzonych kół zainteresowań ➤ Liczba funkcjonujących klubów sportowych 	BCK Szkoły

Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

ZADANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
1. Budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez tworzenie i rozwijanie zespołów interdyscyplinarnych.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba posiedzeń zespołu ➤ Liczba powołanych grup roboczych ➤ Liczba posiedzeń grup roboczych ➤ Liczba rodzin, którym udzielono pomocy 	Koordinator Zespołu interdyscyplinarnego OPS
2. Rozbudowa lokalnego systemu wsparcia poprzez Działalność Punktu Konsultacyjnego Do Spraw Uzależnień i Przemocy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba punktów Konsultacyjnych ➤ Liczba osób w tym dzieci korzystających z pomocy świadczonej przez : psychologa, pracownika socjalnego, terapeuty ds. uzależnień 	OPS GKRPA i U Psycholog Terapeuta ds. uzależnień

4. Utworzenie baz zasobów instytucjonalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	➤ Liczba sporządzonych baz zasobów instytucjonalnych	OPS Szkoły Służba Zdrowia Policja
Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	➤ Liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych	OPS Szkoły Służba Zdrowia Policja
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia	➤ Liczba funkcjonujących Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia na terenie powiatu tatrzańskiego ➤ Liczba osób z gminy Bukowina Tatrzańska skierowanych do SOWOP	OPS
Rozwój form poradnictwa dla osób uwikłanych w przemoc	➤ Liczba osób w tym dzieci korzystających z poradnictwa psychologicznego ➤ Liczba dzieci skierowanych do poradni psychologiczno-pedagogicznej ➤ Liczba osób korzystających z poradnictwa pracowników socjalnych ➤ Liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego ➤ Liczba osób korzystających z poradnictwa /pomocy służby zdrowia	OPS Szkoły Służba Zdrowia

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wydanych zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie 	
Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom na podstawie zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wszczętych procedur ➤ Liczba odebranych dzieci 	OPS Policja
Izolowanie sprawcy przemocy poprzez nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba sprawców wobec których orzeczono opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym 	Policja

Obszar: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie:

ZADANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
1. Realizacja procedury „NIEBIESKA KARTA” przez wszystkie uprawnione instytucje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba założonych Niebieskich Kart w danym roku ➤ Liczba kontynuowanych Niebieskich Kart z lat poprzednich ➤ Liczba zakończonych Niebieskich Kart ➤ Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta” 	OPS Policja Szkoly Służba Zdrowia GKRPA i U
2. Monitoring rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wizyt w ramach monitoringu „Niebieskiej Karty” 	OPS Policja
3. Realizacja procedury odbioru dzieci w sytuacji ich bezpośredniego zagrożenia zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wszczętych procedur ➤ Liczba odebranych dzieci 	OPS Policja Służba Zdrowia

4. Izolowanie sprawcy przemocy poprzez nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	➤ Liczba sprawców wobec których orzeczono opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	Policja
5. Realizacja wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	➤ Liczba sprawców biorących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	OPS

Obszar: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

ZADANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
1. Uczestnictwo w szkoleniach podnoszących kwalifikacje i doskonalących umiejętności poszczególnych służb	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w rodzinie dla służb danego resortu ➤ Liczba uczestników szkoleń 	OPS Policja Szkoły Służba zdrowia GKRPA i U
2. Opracowywanie i upowszechnianie materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego wobec przemocy w rodzinie.	➤ Liczba opracowanych materiałów instruktażowych, zaleceń i procedur postępowania interwencyjnego	OPS Policja Szkoły Służba zdrowia

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Program realizowany jest ze środków własnych Gminy Bukowina Tatrzańska.

X. MONITORING I EWALUACJA REALIZACJI PROGRAMU

Monitorowanie realizacji Programu będzie prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej na podstawie informacji przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji. Raport poszczególne podmioty w oparciu o podane wskaźniki składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowinie Tatrzańskiej. Ośrodek Pomocy Społecznej z pozyskanych materiałów sporządza raport zbiorczy.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Władysław Piszczek

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) nakłada na gminę obowiązek :

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Biorąc pod uwagę powyższe ,w celu usprawnienia i usystematyzowania działań różnych służb pomocowych mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, koniecznym jest podjęcie przez Radę Gminy uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bukowina Tatrzańska.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Władysław Piszczek
Władysław Piszczek

